

Allmänna avdelningen

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Ett förbud mot rasistiska organisationer (SOU 2021:27)

Ju2021/01818

Tingsrätten har följande synpunkter.

Synpunkter på föreslagen lagstiftning

I betänkandet föreslås att två nya brott införs i brottsbalkens 16 kap - organiserad rasism och stöd åt organiserad rasism. Detta förslag är, vilket också framgår av betänkandet, att betrakta som en inskränkning av föreningsfriheten.

Föreningsfriheten är en grundläggande medborgerlig frihet. Regeringsformen tillåter, enligt begränsningsstadgandet i 2 kap. 24 § andra stycket, en inskränkning av föreningsfriheten gällande sammanslutningar vilkas verksamhet innebär förföljelse av en folkgrupp på grund av etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Begränsningen får, enligt 2 kap. 21 § samma lag, dock aldrig gå utöver vad som är nödvändigt.

Tingsrätten bedömer att den inskränkning i föreningsfriheten som utredningens förslag innebär inte är proportionerlig.

Tingsrätten ifrågasätter också om en förbudslagstiftning är det mest ändamålsenliga sättet att komma åt den organiserade rasismen.

Vad gäller det sätt på vilket lagförslaget utformats, vilket styrts av regeringsformens begränsningsstadgande, bedömer tingsrätten att tillämpningsområdet är ytterst begränsat. Man kan fråga sig vilka organisationer det är som överhuvudtaget träffas av samtliga de rekvisit som ställs upp. För att en person ska dömas för organiserad rasism ska det kunna bevisas att den sammanslutning som personen

deltagit i haft en verksamhet som i sig inneburit förföljelse bestående i flerfaldig brottslighet. Brottsligheten ska ha haft stöd i organisationens verksamhet och inte enbart ha varit ett uttryck för en medlems personliga handlande. Tingsrätten bedömer att den föreslagna lagstiftningen, på det sätt som den nu utformats, i praktiken sällan kommer att kunna tillämpas. Tingsrätten bedömer också att det straffbara området är något otydligt avgränsat, vilket gör att lagstiftningen riskerar bli ineffektiv.

Tingsrätten befarar sammanfattningsvis att lagstiftningen har ett större symbolvärde än ett praktiskt värde.

Upplösningslagstiftning

Tingsrätten delar kommitténs uppfattning att övervägande skäl talar emot en upplösningslagstiftning. En sådan reglering riskerar att bli tandlös, bl.a. med beaktande av att organisationer med relativ lätthet kan ombildas, samt att regleringen bedöms svår att tillämpa när det gäller löst sammansatta sammanslutningar eller grupperingar.

Med dessa synpunkter avstyrker tingsrätten utredningens förslag.

För tingsrätten

Agneta Ögren

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Agneta Ögren och tingsfiskalen Caroline Nilsson (föredragande)